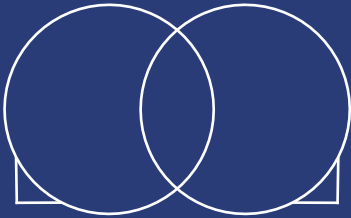
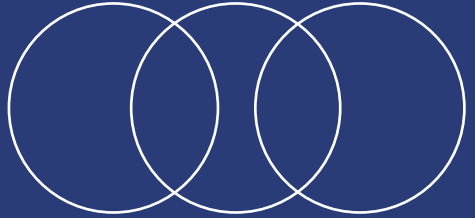

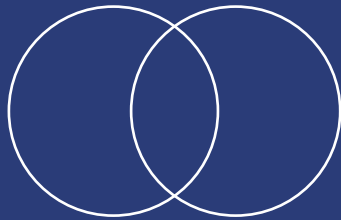
Uczestnictwo

liczy się!

Możliwości cywilnego i politycznego
współdecydowania dla obywateli UE w Austrii.

4 **Wprowadzenie**

6 **Pobyty**

14 **Współdecydowanie**

24 **Informacje**

26 **Impressum**

Mają Państwo prawo i powinniście współdecydować.

Uczestnictwo jest podstawową zasadą demokracji, a współdecydowanie oznacza, że osoby, które z różnych powodów mają swój ośrodek życia w Austrii, mogą tu wspólnie tworzyć osobiste, społeczne i polityczne otoczenie.

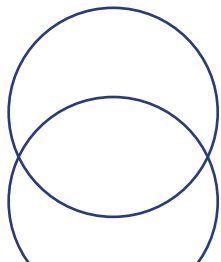
Według stanu na dzień 01.01.2016 r. ogólna liczba ludności w Austrii wynosi 8.700.471. Około 7,2 % mieszkańców ma obywatelstwo jednego z krajów UE (w tym Europejski Obszar Gospodarczy i Szwajcaria). Mniej więcej 6,9 % ludności ma ponad 16 lat.

Należą Państwo do obywateli UE w Austrii?

W takim razie mogą i powinni Państwo w Austrii współdecydować.

Okazje do współdecydowania są na różnych poziomach i w następujących obszarach:

- wybory na lokalnym i europejskim poziomie
- wybory austriackiej izby pracy
- wybory rady zakładowej i młodzieżowej rady zaufania
- wybory przedstawicieli służby publicznej
- wybory austriackiej izby studentów
- organizacje, społeczne inicjatywy i stowarzyszenia

Korzystaj z prawa obywateli UE w Austrii, zaangażuj się i wspólnie twórz!

Informacje dotyczące pobytu

Obywatele Unii Europejskiej (włącznie Islandia, Lichtenstein, Norwegia i Szwajcaria) mają prawo do trzymiesięcznego pobytu w Austrii bez konieczności wizy pobytowej. Prawo to nie jest uzależnione od działalności zarobkowej. Zgodnie z prawem Unii Europejskiej, jej obywatele mają prawo do ponad trzymiesięcznego pobytu w Austrii jeśli:

- są zatrudnieni lub prowadzą samodzielną działalność gospodarczą, lub
- mają dla siebie i członków swojej rodziny zapewnione wystarczające środki na utrzymanie i pełne ubezpieczenie zdrowotne, umożliwiające pobyt na terenie Austrii bez konieczności korzystania z austriackich świadczeń socjalnych, lub
- głównym celem ich pobytu jest zdobywanie wykształcenia, łącznie z nauką zawodu w szkole publicznej lub prawnie uznanej szkole prywatnej, lub kształcenie się na uczelni przy wystarczających środkach na utrzymanie i ubezpieczeniu zdrowotnym

- Wszystkie osoby, które przyjeżdżają do Austrii obowiązują następujące prawo meldunkowe: Kto do Austrii przyjeżdża lub z niej wyjeżdża jest zobowiązany do zameldowania lub odmeldowania się we właściwym urzędzie meldunkowym.
- Obywatele UE, którzy zgodnie z prawem Unii Europejskiej uprawnieni są do pobytu w Austrii powyżej trzech miesięcy, otrzymują potwierdzenie zameldowania, legalności pobytu tzw. Anmeldebescheinigung. Odpowiedni wniosek o powyższy dokument musi zostać złożony w ciągu czterech miesięcy od przyjazdu do Austrii.
- Po pięciu latach nieprzerwanego i legalnego pobytu w Austrii, na wniosek zainteresowanego, otrzymuje się prawo do pobytu stałego.

Źródło/dalsze informacje: www.help.gv.at

Założyłam to stowarzyszenie, ponieważ musiało to zostać zrobione.

„Mogę dzisiaj pomagać i być w kontakcie z innymi związkami i organizacjami. To jest dla mnie bardzo ważne”

Angela Peschir. Rumunka, od 2003 r. mieszka w Grazu. Pracuje jako menager projektów w założonym przez siebie stowarzyszeniu „Das österreichisch rumänische Kulturzentrum Graz-Aripile Sperantei”.

„Bez politycznie zainteresowanych i zaangażowanych obywateli nasze publiczne życie zostałoby przejęte przez działających bez sensu przywódców, którzy myśleliby tylko o zyskach i swoich osobistych korzyściach.”

Wolfgang Schühly. Niemiec, od 2003 roku mieszka w Grazu, ożeniony z Amerykanką, jedna córka, pracuje jako asystent uniwersytecki

Prywatne inicjatywy mają dla mnie bardzo duże znaczenie społeczne.

Stanie z boku i przyglądanie się, nie jest wystarczające z dzisiejszej perspektywy.

Kirsten Ives. Angielka, od 1994 roku mieszka w Grazu, ożeniona z Austriakiem, dwójka dzieci, pracuje jako konsultant marki.

„Wcześniej byłam typem obserwatora, ale z czasem zauważyłam, że coraz bardziej chcę się angażować, ponieważ ze Status quo nie jestem zadowolona.”

Możliwości do współdecydowania

Obywatele UE, którzy nie mają austriackiego obywatelstwa, mogą współdecydować w następujących obszarach:

Politycznym, jeśli w dniu wyborów mają ukończone 16 lat (względnie 18 lat w biernym prawie wyborczym):

a) Co 5 lat mają Państwo czynne i bierne prawo wyborcze do Parlamentu Europejskiego. Oznacza to, że są Państwo nie tylko uprawnieni do głosowania, ale sami też mogą Państwo kandydować. Ponieważ, nie tylko austriaccy obywatele UE z głównym miejscem zamieszkania w Austrii mają prawo wyboru, albo austriackich członków do Parlamentu Europejskiego albo przedstawicieli ze swojego kraju pochodzenia.

b) Mają Państwo czynne i bierne prawo wyborcze w wyborach lokalnych do austriackiej gminy, w której mają Państwo główne miejsce zamieszkania. Nie tylko austriaccy obywatele UE mają możliwość uczestniczenia w wyborach do rady miasta, czy powiatu. Zazwyczaj w dużych gminach austriackich osobom, które osiągnęły wiek wyborczy w odpowiednim czasie przed wyborami wysyłane są informacje na ich temat z podaniem właściwego lokalu wyborczego.

Źródło/dalsze informacje: <http://www.sora.at/suche-download/wahlkalender.html>

ÖH – Austriacka Izba Studentów

Austriacka Izba Studentów jest bezpośrednio wybierana przez wszystkich studentów co dwa lata i pełni ona funkcję komunikacyjnego „pomostu” między studentami, a szkołami wyższymi i politykami. Wszyscy jej regulaminowi członkowie mają czynne i bierne prawo wyborcze, jeśli w semestrze, w którym odbywają się wybory są wpisani na listę studentów i opłacili składkę członkowską ÖH.

Źródło/dalsze informacje: <https://wahl.oeh.ac.at>

AK- Austriacka Izba Pracy dla pracowników fizycznych i umysłowych

Austriacka Izba Pracy jest prawnym przedstawicielem interesów pracowników w Austrii. Zatrudnieni, praktykanci, bezrobotni, odbywający służbę zastępczą, jak również osoby na zasiłku są obowiązkowymi członkami AK (z wyjątkiem: urzędników, pracowników państwowej służby cywilnej i przedstawicieli wolnych zawodów oraz zatrudnionych w rolnictwie i na kierowniczym stanowisku). Uprawnieni do czynnego prawa wyborczego są wszyscy, bez różnicy na obywatelstwo, którzy w danym czasie są pracownikami należącymi do AK.

Źródło/dalsze informacje: www.arbeiterkammer.at

Austriackie Zrzeszenie Związków Zawodowych (ÖGB)

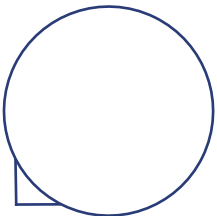
ÖGB jest ponadpartyjnym przedstawicielstwem interesów osób czynnych zawodowo, ale nie pracujących na swój rachunek, z liczbą członków wynoszącą 1,2 miliona. ÖGB ze swoimi związkami zawodowymi reprezentuje, przez m.in. radę zakładową czy młodzieżową radę zaufania, interesy wszystkich pracowników przeciwko pracodawcom, państwu i partii. Rada zakładowa składa się z wybranych współpracowników, którzy w zakładzie pracy wstawiają się za swoich kolegów i ich prawa. Młodzieżowa rada zaufania jest ważnym punktem kontaktowym dla młodych pracowników i praktykantów i pełni rolę pośrednictwa między ich sprawami, a kierownictwem zakładu. Uprawnieni do wyborów są każdorazowo wszyscy (młodzi) pracownicy zakładu. Obywatele UE mają, pod określonymi warunkami, również czynne i bierne prawo wyborcze.

Źródło/dalsze informacje: www.betriebsraete.at/www.bigjay.at/ www.proge.at)

Przedstawicielstwo personalne dla urzędników i pracowników państwowej służby cywilnej

Uprawnieni do głosowania są według reguły ci zatrudnieni, którzy 42 dni przed dniem wyborów przynajmniej jeden miesiąc należą do służby lub są na praktykach. Wybierane mogą być natomiast osoby, które ukończyły 15 rok życia i przynajmniej 6 miesięcy pełnią służbę lub są na praktykach i mają nieograniczone dojsie do austriackiego rynku pracy.

Najbliższa okazja do współdecydowania: twój zakład pracy

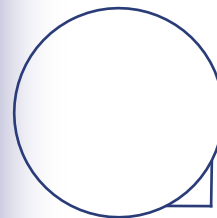
Najbliższa okazja do współdecydowania: twój urząd

Udzielanie się obywateli, ich inicjatywy i związki

Pod pojęciem: „udzielanie się obywateli” rozumie się uczestnictwo mieszkańców jako pojedynczej osoby lub wspólnej inicjatywy w celu reprezentacji swoich interesów jako osoba prywatna lub jako grupa takich osób. Inicjatywy obywateli tworzą się tam, gdzie ludzie najczęściej nieoczekiwanie zostają skonfrontowani z projektami, które bez ich wiedzy zostały zaplanowane i które uważają za bezpośrednio obniżające lub zagrażające ich jakości życia. Wszędzie tam, gdzie przez uczestnictwo ludzi istnieje społeczny interes w stałym dążeniu do idealnych celów i zarazem osoby te odczuwają potrzebę na formalną organizację, względnie inne usamodzielnienie ich wspólnych spraw, chętnie odwołują się wtedy do formy prawnej związku. Austriacka konstytucja gwarantuje wszystkim ludziom wolność w łączeniu się ze sobą w celu założenia stowarzyszenia i przynależności do niego. Ta „wolność związkowa” ma dla naszej demokracji bardzo wyróżniające się znaczenie. Założycielem związku (członkami związku) mogą być naturalnie ludzie i/albo osoby prawne (np. z innych związków) albo posiadające zdolność prawną wspólnoty obywateli (np. OHG). Austriackie obywatelstwo nie jest przy tym wymagane.

Źródło/dalsze informacje: www.partizipation.at, <http://aktion21.at>, www.bmi.gv.at

Najbliższa okazja do współdecydowania: twoje sąsiedztwo

„My chodzimy tutaj do szkoły albo pracujemy tu i uważam, że przez to mamy prawo głosu”

**Tak, jesteśmy członkami
i mamy prawo mieć coś
do powiedzenia. W końcu
jesteśmy tutaj**

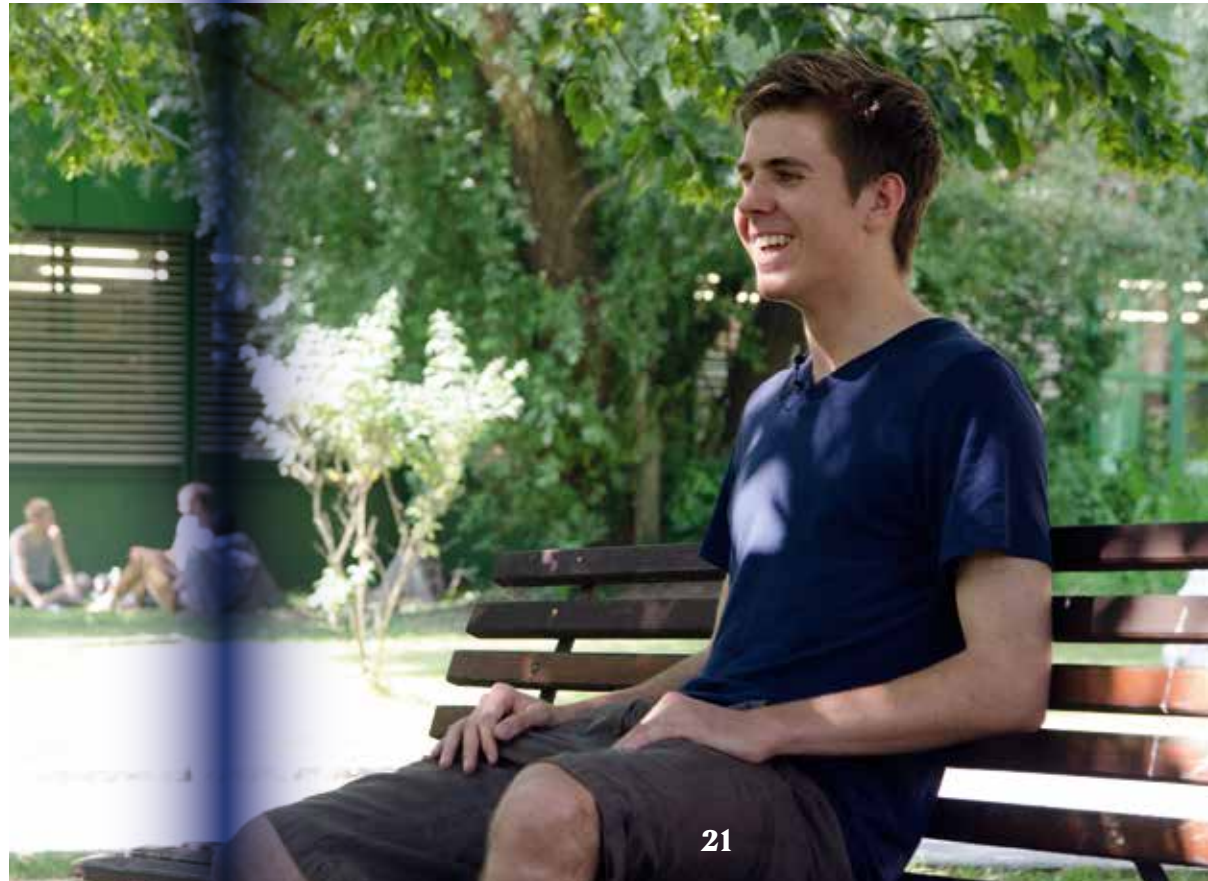
Matea Družin. Chorwatka, urodzona w Zell am See. Uczy się ceramiki artystycznej w szkole Ortwein w Grazu.

Barnabas Kiss. Węgier, od 2008 roku. mieszka w Styrii, uczeń technikum budowlanego w Grazu.

Uważam, że jest to przywilej dzisiejszych czasów, że możemy współdecydować, że mamy wolność słowa i dlatego ważne jest, by się udzielać i coś przez to zrobić.

**Moi rodzice chcieliby,
żebyśmy my – dzieci mieli
tu lepszą przyszłość.**

Petra Pintarić. Chorwatka, urodzona w Austrii. Uczy się ceramiki artystycznej w szkole Ortwein w Grazu.

My też tutaj dorastaliśmy.

„Tak, powinno się tutaj chodzić na wybory, ponieważ można coś przez to zyskać i czas na to zawsze się znajdzie. To nie trwa długo.”

Dalsze informacje

Pobyt i prawo wyborcze w Austrii: www.help.gv.at

Statystyki ludności: www.statistik.at

Podgląd przyszłych wyborów w Austrii:
<http://www.sora.at/suche-download/wahlkalender.html>

Austriacka Izba Studentów (ÖH):
<https://www.oeh.ac.at> bzw. <https://wahl.oeh.ac.at>

Austriacka Rada Pracy (AK): www.arbeiterkammer.at

Austriackie Zrzeszenie Związków Zawodowych (ÖGB):
www.oegb.at bzw. www.proge.at

Rady zakładowe: www.betriebsraete.at

Młodzieżowa Rada Zaufania: www.bigjay.at

Inicjatywy Obywatelskie: <http://aktion21.at>

Założenie stowarzyszenia: www.bmi.gv.at

Przykłady do tematu Partizipation: www.partizipation.at

Prawa Obywateli Unii: www.bmeia.gv.at/europa-aussenpolitik/europapolitik/europa-der-buergerinnen

10 praw Unii Europejskiej jednym spojrzeniem we wszystkich językach: <http://bookshop.europa.eu/de/wussten-sie-schon...--pbNA0414127/>

Projekt „Participation matters”

Poniższa broszura jest publikacją w ramach projektu Unii Europejskiej: „Participation Matters – Wsparcie cywilnego i politycznego zaangażowania mobilnych obywateli UE” (JUST/2014/RCIT/AG/CITI/7283). Celem projektu jest wsparcie skutecznej integracji i uczestnictwa mobilnych obywateli EU w społecznym i politycznym życiu w obecnym kraju zamieszkania.

Wywiady z obywatelami UE na temat współuczestnictwa. Dlaczego jest ono ważne?

Całe, zawarte w broszurze wywiady można znaleźć na Youtube pod: **Participation matters Austria**

www.inspire-thinking.at

www.participationmatters.eu

<https://www.facebook.com/participationmattersinAustria/>

Partnerzy projektu:

COSPE – Cooperazione per lo Sviluppo die Paesi Emergenti (IT)
www.cospe.org

MPDL – Movimento por la Paz (ES)
www.mpd.org

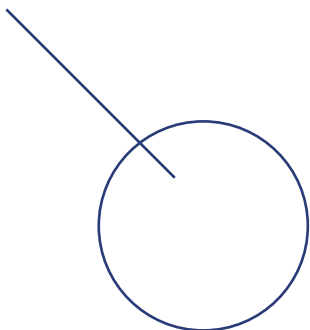
inspire – Verein für Bildung und Management (AT)
www.inspire-thinking.at

ANCI Toscana (IT)
www.ancitoscana.it

ANCI Emilia Romagna (IT)
www.anci.emilia-romagna.it

Credits:

Fotografie: Elena Laaha
Projekt graficzny: Isabella Schlagintweit
Producent video: UAR Media – Ulrich Reiterer
Coordinare de proiect: Max Mayrhofer

Disclaimer

Za treść broszury odpowiedzialny jest:
inspire – Verein für Bildung und Management
Nr. în Registrul central al asociațiilor : 632126545
Marienplatz 1, A-8020 Graz
email: office@inspire-thinking.at
web: www.inspire-thinking.at

Publikacja jest współfinansowana z programu Unii Europejskiej, który wspiera prawo, równouprawnienie i obywatelstwo Unii. Odpowiedzialność za treść broszury leży tylko po stronie inspire – Związku Kształcenia i Zarządzania i w żaden sposób nie może być postrzegana jako sposób widzenia Komisji Europejskiej.

